

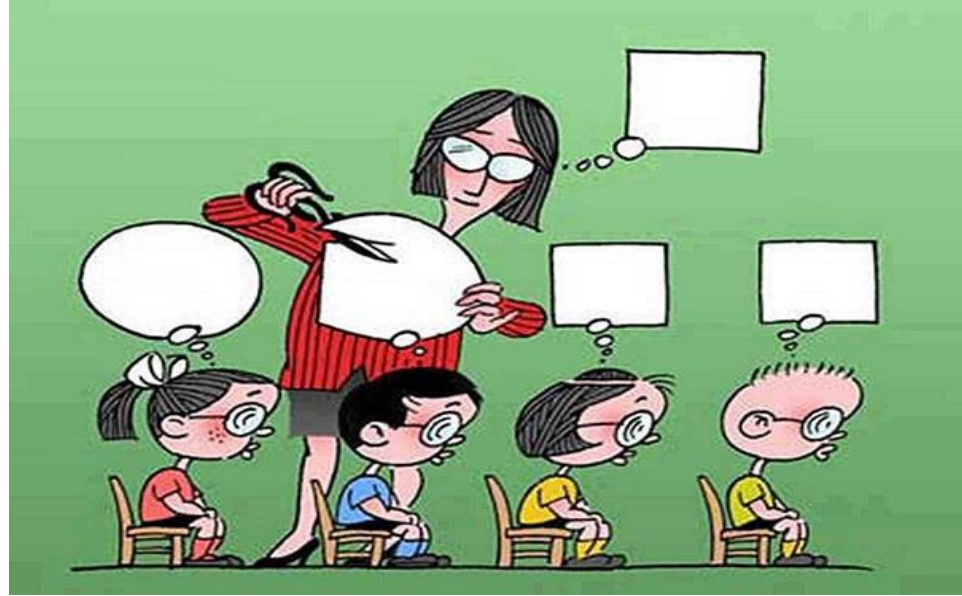
Öğrenmede İhtiyaç Analizi ve Hedeflerin Belirlenmesi

DR. ÖĞR. ÜYE. SÜHEYLAL BOZKURT BALCI
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

Eğitim Nedir?

Eğitim, bireyin kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde davranış değiştirme sürecidir (Ertürk, 1984).

Eğitim bireyde var olan potansiyeli ortaya çıkarma sürecidir.

Öğretim nedir?

- Eğitimin okullarda planlı programlı yapılan kısmıdır. Öğretim, belirlenmiş olan müfredatı öğrenmek ve bu aşamadan sonra da uzmanlık kazanmak anlamında kullanılır. Anaokulu ya da ilkokuldan başlayan öğretim süresi üniversiteye kadar devam eder ve bu aşamadan sonra da kişiler istedikleri öğretimi alarak hayata atılıp öğrendikleri bu öğretimleri işlerinde kullanırlar.

Öğrenme Nedir?

Öğrenme, belli durumlar ve sorunlar karşısında tepki ve davranış oluşturma, gerektiğinde bunları değiştirip yenilerini edinebilme yeteneği.

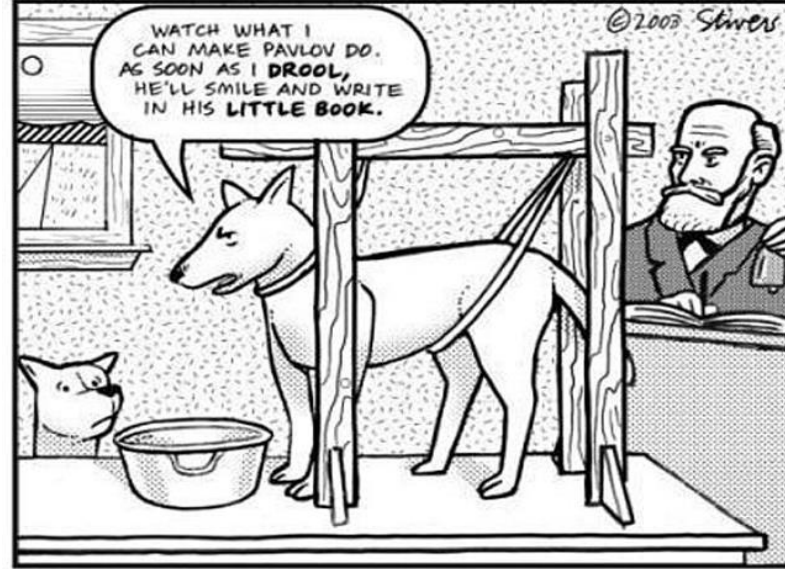
Öğrenme Kuramları

Davranışçı Öğrenme Kuramları

Bilişsel Öğrenme Kuramları

Sosyal Öğrenme Kuramları

Davranışçı Öğrenme Kuramları

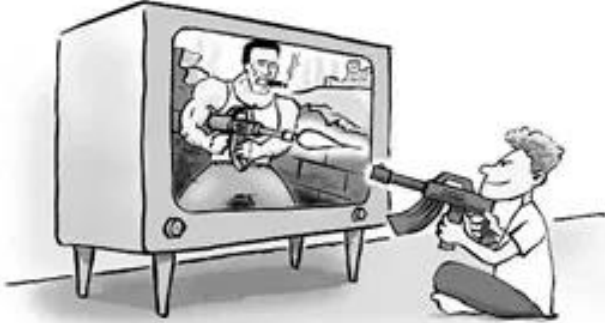
Davranışçı öğrenme kuramlarına göre öğrenme, uyarıcı ile tepki arasında kurulan bağ sonucu oluşur. Öğrenmenin kalıcı olabilmesi için uyarıcı ile tepki arasında kurulan bağın güçlenmesi gerekir. Davranışçı kurama göre davranışlarımızın oluşmasını sağlayan çevredir. Öğrencilerin istenilen davranışları kazanabilmesi için dış çevrenin (öğretim ortamı, ders araç-gereçleri, eğitim durumları vb.) düzenlenmesi gerekir. Çevredeki uyarıcılar değişince bireyin davranışları da değişir (Aydın, 2016).

Bilgiyi İşleme Kuramı

Bilgi İşleme Modeli,

Sosyal Öğrenme Kuramı

Yaşarken öğrenilen pek çok davranış, çoğu zaman “gözlem” yoluyla kazanılır. İnsan, çevresini gözlemleyerek öğrenir ve gelişir. Bandura 1960’larda ortaya çıkardığı sosyal davranışçılık kavramıyla sosyal öğrenmeyi tanımlamıştır. Sosyal öğrenme kuramında, gözlem, dolaylı öğrenme ve model alarak öğrenme anahtar kavramlarıdır.

Öğrenme Kazanımı Nedir?

- “Bir öğrenme kazanımı öğrencinin öğrenme dönemi sonunda ne bilmesini, ne anlamasını ve /veya yapabilmesinin belirlendiği ifadelerdir.” (Donnelly ve Fitznaurice 2005),
- Bilgi, beceri ve tutum olarak ifade edilir.
- Öğrenme kazanımları, öğretilen konunun içeriğinden çok öğrencilerin neleri başardığına odaklanır.
- Öğrenme kazanımları öğrenme aktivitesi sonunda öğrencinin neyi yapabileceğine odaklanır.

Öğrenme kazanımı; ders içeriği ya da öğretim elemanının ne yapmak istediğini (learning objectives) belirten ifade değildir.

Öğrenme Kazanımı Nedir?

Öğrenme kazanımları yazılırken;

- Öğretim süreçleri (kazanımların nasıl kazandırılacağı, öğrencilerin etkileşimde bulunacakları öğretim aktiviteleri ne olacak?) ile
- Ölçme ve değerlendirme (yazılı sınavlar, proje çalışması, testler, performans çalışması, yansıtıcı günlükler vb...) arasında ilişki kurulmalıdır.
- Öğrenme kazanımlarının hepsi kesinlikle ölçülebilir olmalı, bir başka deyişle öğrencinin öğrenmesinin test edilebileceği şekilde yazılmalıdır.

Öğrenme Kazanımları Öğrenmeye Ne Katkı Sağlar?

- Öğrenme kazanımları ile öğretimin değerlendirilmesi arasında ilişki kurmak öğrenim deneyimini öğrenciler için daha şeffaf ve anlamlı kılmaktadır.
- Öğrenciler o ders için kendilerinden göstermeleri umulan beklentilerin farkında olurlarsa başarıları artmaktadır.
- Değerlendirme teknik ve ölçütlerin açıkça belirlenmesi öğrencilerin öğrenme kazanımlarını anlayabilmesinde yardımcı olacak en etkili yoldur.
- Öğrenme kazanımlarını bilmek öğrencinin öğrenme sorumluluğunu arttırmaktadır (sorumluluk paylaşımı).

Öğrenme Kazanımlarının Yazılmasında Bloom'un Sınıflandırması

- Bloom'un düşünme düzeyleri sınıflaması ile öğrenme kazanımlarını yazmak kolaylaşmıştır.
- Bloom, düşünme davranışlarını en basit düzeyden (**bilgiyi hatırlama**), en yüksek düzeye (**değerlendirme**) doğru aşamalı bir şekilde sınıflanmıştır.
- Bu sınıflama daha karmaşık kavrama düzeyine ulaşabilmek için bizim var olan öğrenmemizi nasıl inşa edeceğimizi tanımlar.
- Bu sınıflamada her bir basamağa geçiş, öğrencinin daha altta bulunan basamağı başarı ile geçmesine bağlıdır.

Öğrenme Kazanımlarının Yazılmasında Bloom'un Sınıflandırması

- Öğrenme kazanımlarını yazarken öğretmenler bu aşamaları dikkate alarak, sürekli olarak öğrencileri **sentez** ve **değerlendirme** gibi daha üst düzeylerde düşünme yeteneklerine yönlendirilmelidir.
- Bu sınıflama ile her bir aşama için hazır bir yapı ve fiil listesi verildiğinden öğrenme kazanımlarının yazılması kolaylaşmaktadır.
- Öğrenme kazanımları, öğrencilerin bir öğrenme aktivitesi sonunda ne yapabileceği ile ilgilendiği için bütün fiiller aktif eylem fiilleridir.

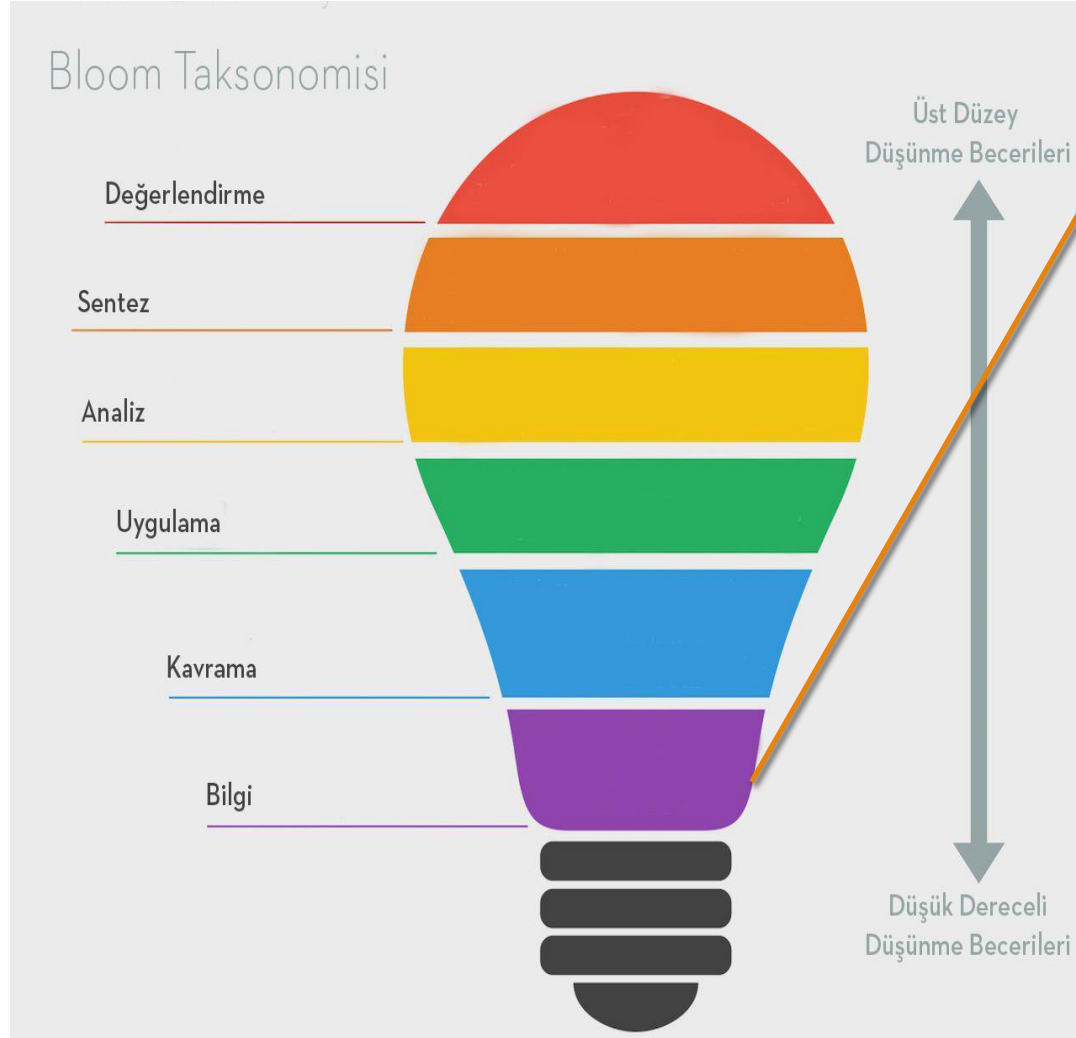
Öğrenme Alanları

Bilişsel Alan	Duyuşsal Alan	Psiko-motor Alan
Bilgi	Alma	Uyarılma
Kavrama	Tepkide bulunma	Kılavuz denetiminde yapma
Uygulama	Değer verme	Beceri haline getirme
Analiz	Organize etme	Duruma uydurma
Sentez	Değerler bütünüyle nitelenmişlik	Yaratma
Değerlendirme		

Bilişsel Alanda Öğrenme Kazanımı Yazma

Bu alanda öğrenmenin bilişsel alan zihinsel etkinliklerin baskın olduğu davranışların kodlandığı alandır. Altı kategoride toplanır.

Bilgi

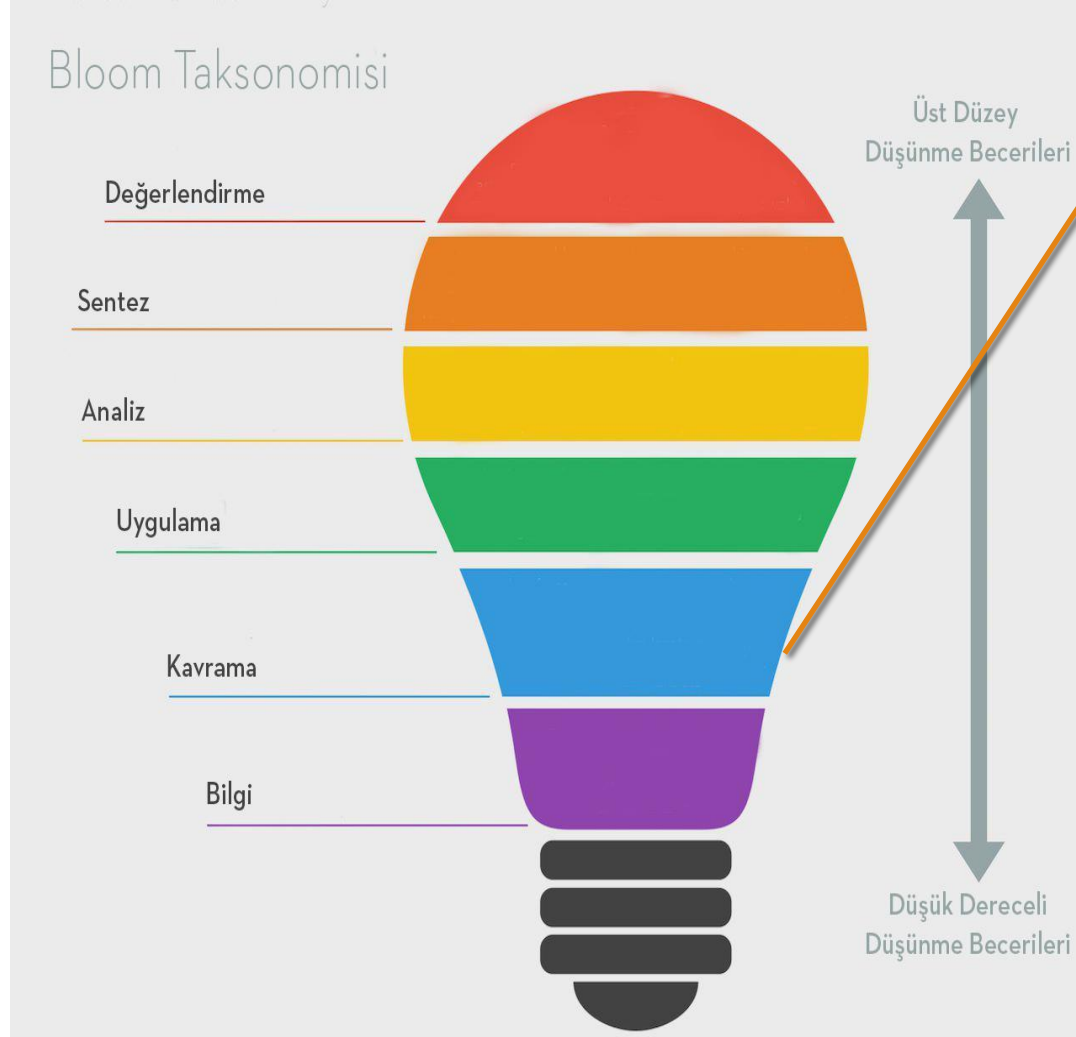
Bilgi; gerçeklerin, terimlerin, temel kavramlar ile gerçekleşen öğrenmenin sergilenmesidir.

Anahtar Fiiller; tanımlar, düzenler, açıklar, toplar, tarif eder, yineler, sayar, inceler, bulur, seçer, belirler, etiketler, listeler, ezberler, isimlendirir, sıraya koyar, taslak oluşturur, sunar, aktarır, hatırlar, kaydeder, tekrarlar, yeniden yapar gösterir, ifade eder, tablo haline getirir, söyler, yazar

Bilgi Düzeyinde Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- Homozigot, farklı genli, fenotip, jenotip ve homolog kromozom çifti gibi genetik terminolojileri **yazar**.
- Yasaların değişme nedenlerini ve bu değişmelerin toplum için sonuçlarını **açıklar**.
- Şeker hastası ile ilgilenirken izlenilecek kriterleri **listeler**.

Kavrama

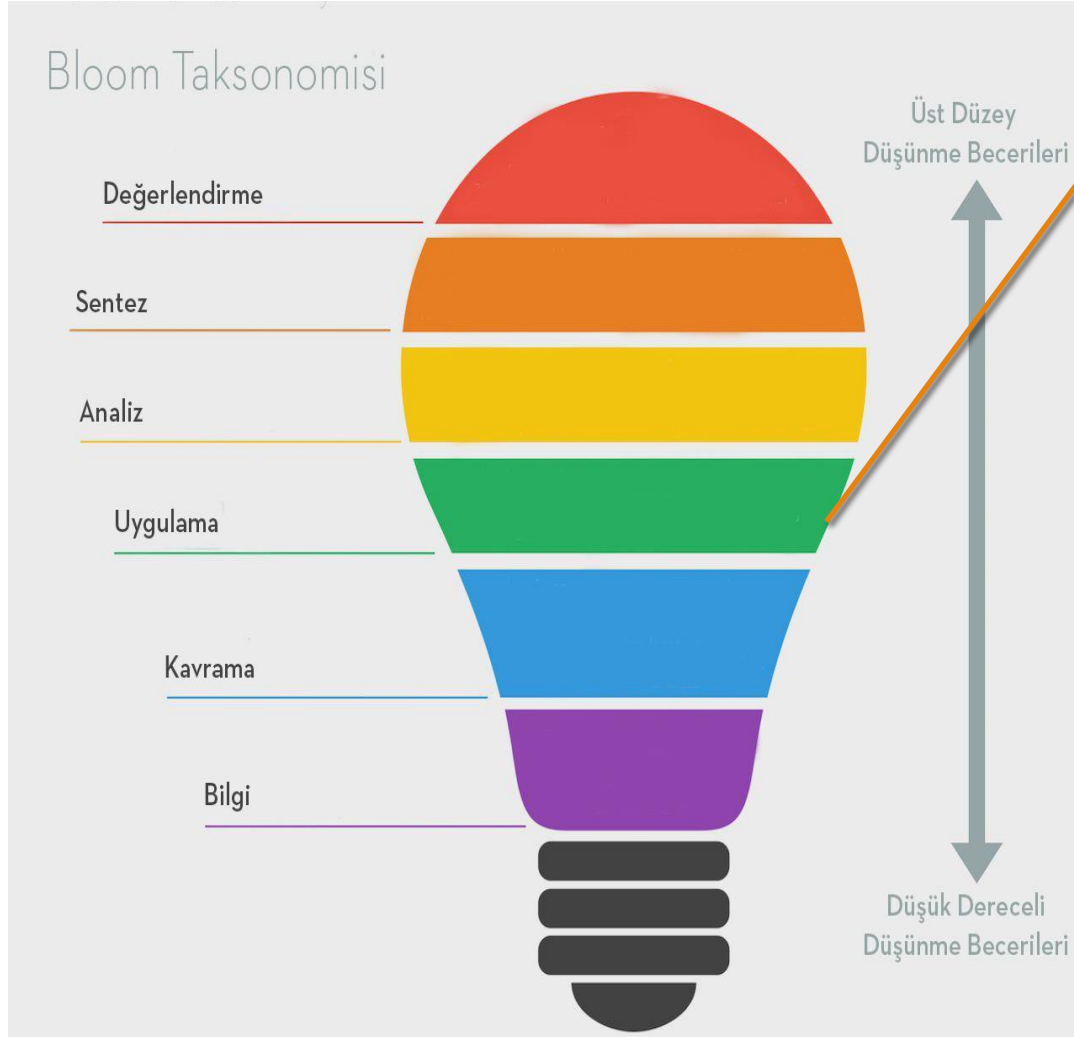
Kavrama ; Kavrama; öğrenilen bilginin anlaşılması ve yorumlanmasıdır.

Anahtar Fiiller; ilişkilendirir, değiştirir, netleştirir, sınıflar, düzenler, karşılaştırır, dönüştürür, kod çözer, müdafaa eder, tanımlar, farklılaştırır, ayırt eder, tartışır, ayırır, değer biçer, izah eder, ifade eder, genişletir, geneller, belirler, örnekler, işaret eder, sonuç çıkarır, yorumlar, yerleştirir, başka kelimelerle açıklar, tahmin eder, farkına varır, bildirir, yeniden belirler, yeniden yazar, gözden geçirir, ayırır, çözer, çevirir.

Kavrama Düzeyinde Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- Medeni ve ceza hukuku arasında **ayırım yapar.**
- Elektronik ticaretin gelişmesinde katılımcıları ve hedefleri **belirler.**
- Mayoz ve mitoz geçiren hücrelerinin genotipini **tahmin eder.**
- Birinci dünya savaşının savaş sonrası dünyaya sosyal, ekonomik ve politik etkilerini **açıklar.**
- Reaksiyonları endotermik ve ekzotermik olarak **sınıflar.**
- On dokuzuncu yüzyılda İrlanda'da eğitim sisteminin büyümesi için cesaret kırıcı güçlerin farkına **varır.**

Uygulama

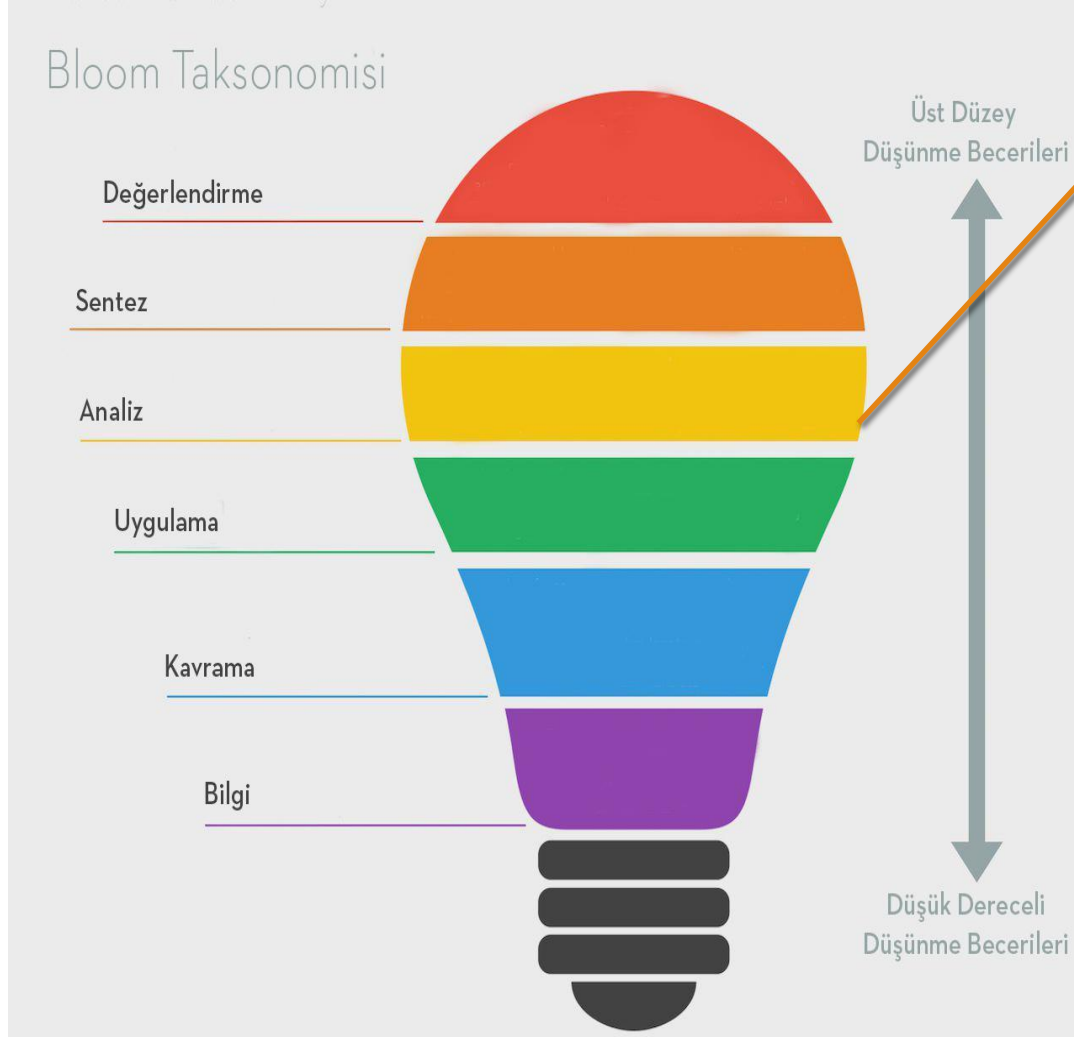
Uygulama; Öğrenilen malzemelerin ve konuların yeni durumlarda kullanılmasıdır.

Anahtar Fiiller; Uygular, değerlendirir, hesaplar, değiştirir, seçer, tanımlar, düzenler, gösterir, geliştirir, keşfeder, dramatize eder, çalıştırır, inceler, dener, bulur, örnekler, yorumlar, idare eder, değişiklik yapar, işler, organize eder, pratik yapar, tahmin eder, hazırlar, üretir, bağlantı kurar, programlar, ayırır, gösterir, taslağını yapar, çözer, çevirir, kullanır.

Uygulama Düzeyinde Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- On dokuzuncu yüzyılda Avustralya'nın tarihindeki önemli olayları gösteren bir zaman çizelgesi **düzenler.**
- Hasta bakım tesislerinde iltihap kontrolü ile ilgili bilgileri **uygular.**
- Karmaşık endüstriyel proseslerde enerji kullanımının verimliliğini analiz etmek için karmaşık teknikleri **ayırır ve kullanır.**
- Enerjinin değişimi ile bağ kopması ve oluşum arasında **bağlantı kurar.**
- Bir olgu çalışması olarak küçük bir üretim firmasında üretimin sıkı kalite kontrolünün sağlanması için yönergelerde **değişiklik yapar.**
- On dokuzuncu yüzyılda İskoçya'da ceza hukukunda yapılan değişikliklerin hapsedilme düzeylerine **etkisini gösterir.**
- Klinik tanıları belirlemek için kanıta dayalı tıp prensiplerini **uygular.**

Analiz

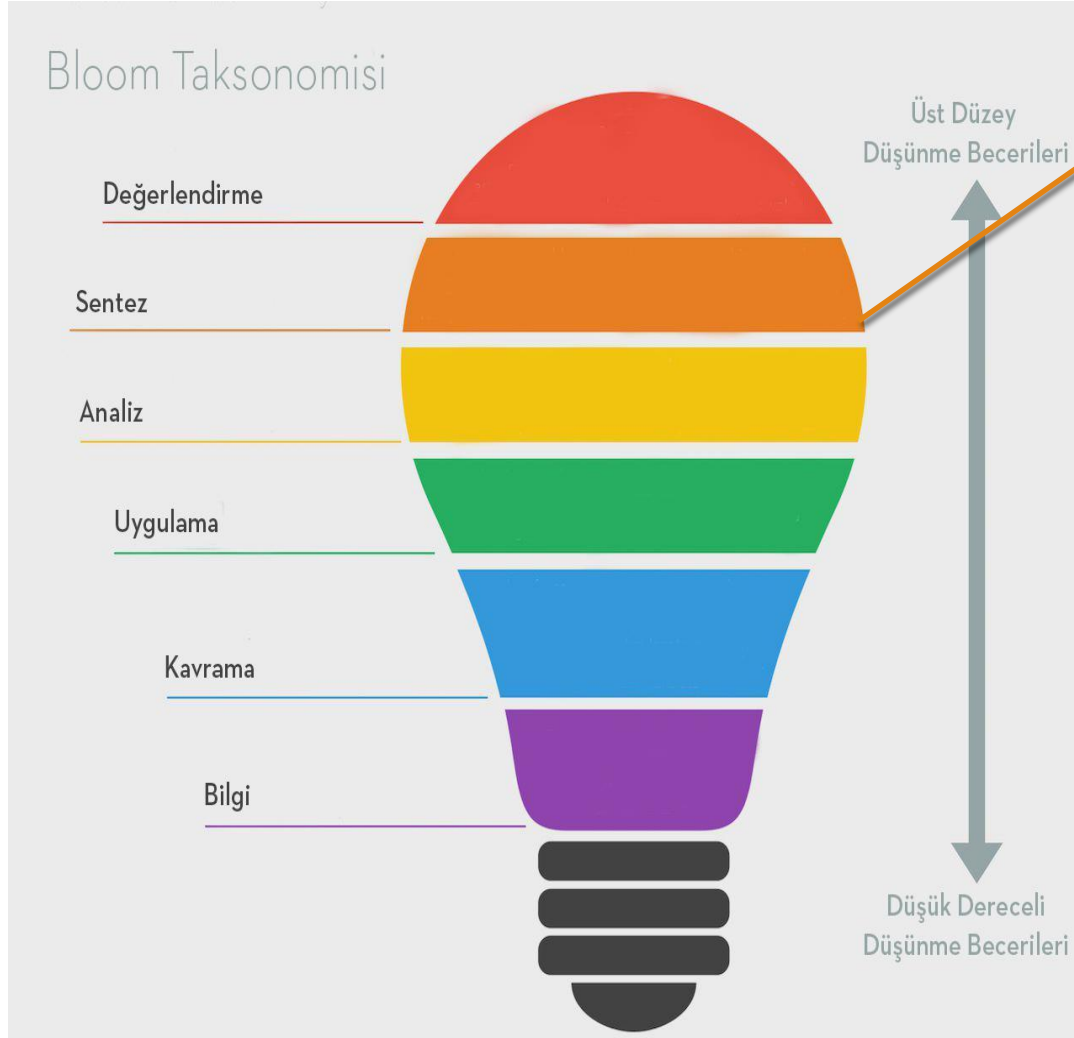
Analiz Yapma; Bilgileri kısımlarına ayırabilme becerisidir.

Anahtar Fiiller; Analiz eder, değer biçer, düzenler, böler, hesaplar, kategorize eder, sınıflar, karşılaştırır, bağ kurar, iki şey arasında farkı bulur, eleştirir, tartışır, sonuç çıkarır, karşılaştırır, farklılaştırır, ayırt eder, fark eder, bölüştürür, inceler, deney yapar, tanımlar, örnekler, çıkarım yapar, teftiş eder, araştırır, sıraya koyar, taslağını çizer, işaret eder, sorgular, ilişkilendirir, ayırır, alt bölümlere ayırır, test eder.

Analiz Düzeyinde Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- Toplumun neden bazı davranışları suç olarak kabul ettiğini **analiz eder**.
- Elektronik iş modellerinin benzerliklerin ve farklılıklarını **karşılaştırır**.
- Enerji dönüşüm sürecinin ekonomik ve çevresel etkilerini **tartışır**.
- Yeni bir öğretmen ile 20 yıllık deneyimi olan öğretmenin sınıftaki aktivitelerini **karşılaştırır**.
- Haritalardan eğimi metre, kilometre, yüzde ve oran olarak **hesaplar**.

Sentez

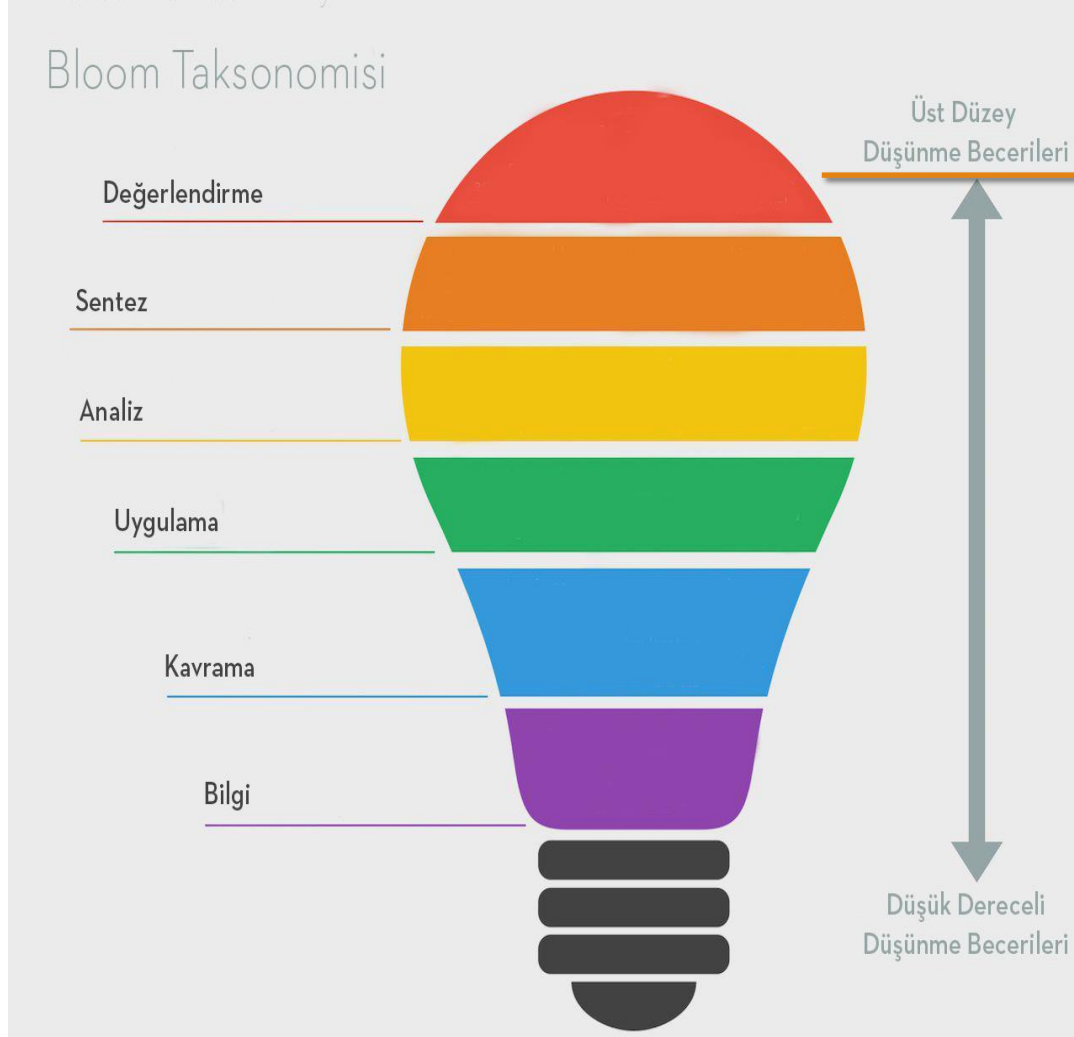
Sentez Yapma; Parçaları bir bütün haline getirme yeteneğidir.

Anahtar Fiiller; Tartışır, düzenler, toplar, kategorize eder, biriktirir, derler, birleştirir, oluşturur, düzenler, yaratır, tasarlar, geliştirir, planlar, yerleştirir, açıklar, formüle eder, geneller, üretir, birleştirir, bulur, yapar, idare eder, değişiklik yapar, organize eder, meydana getirir, planlar, hazırlar, önerir, yeniden düzenler, yeniden kurar, ilişkilendirir, yeniden organize eder, gözden geçirir, düzeltir, yeniden yazar, kurar, özetler.

Sentez Düzeyinde Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- Enerji yönetiminde çözümlere dair problemleri fark eder ve **formüle eder**.
- Enerji yönetiminde karmaşık problemlere hem **sözlü hem de yazılı çözümler önerir**.
- 1917 yılındaki Rus devrimlerinin **sebeplerini ve sonuçlarını özetler**.
- Ekzotermik için entalpi değişimi ve ekzotermik reaksiyonları **ilişkilendirir**.
- Hasta eğitimi için bir program **organize eder**.

Değerlendirme

Değerlendirme; Bir amaç için verilen malzemelerin değerini yargılama yeteneğidir.

Anahtar Fiiller; Değer biçer, aslını öğrenir, tartışır, değerlendirir, ilişitir, seçer, karşılaştırır, sonuçlandırır, iki şey arasında farkı bulur, inandırır, eleştirir, karar verir, müdafaa eder, ayırt eder, açıklar, ölçer, sınıflandırır, yorumlar, yargılar, savunur, ölçer, yorumlar, yargılar, savunur, tahmin eder, tavsiye eder, ilişkilendirir, analizini yapar, gözden geçirip düzeltir, puanlar, özetler, destek olur, geçerli kılar, değer verir.

Değerlendirme Düzeyinde Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- İrlandalı tarihinde değişimi sağlayan kilit kişilerin önemini **değerlendirir**.
- Pazarlama stratejilerini farklı elektronik iş modelleri için **ölçer**.
- Michael Faraday'ın elektromanyetik indüksiyon alanına yaptığı ana katkıları **özetler**.
- Isıdaki değişimlerin denge pozisyonuna etkilerini **tahmin eder**.
- Öğretmenlerin zanaat bilgisine katkıda bulunan anahtar alanları **tartışır**.

Duyuşsal Alanda Öğrenme Kazanımı Yazma

Bu alanda öğrenmenin duygusal kısmıyla ilgili bilgi almaya gönüllü olmaktan, inanç, fikir ve tutumların entegrasyonuna kadar çeşitlilik gösterir. Beş Kategoride toplanır.

Duyuşsal Alanda Öğrenme Kazanımı Yazma

Aktif Fiiller; Harekete geçme, bağlı kalma, takdir etme, sorma, kabul etme, cevap verme, yardım etme, girişimde bulunma, zorlama, birleştirme, tam olarak uyma, işbirliği yapma, savunma, gösterme, ayırma, tartışma, sergileme, doğruluğunda şüphe etme, benimseme, takip etme, taşıma, başlatma, birleştirme, doğrulama, dinleme, sıraya koyma, organize etme, katılma, uygulama, üye olma, paylaşmak, yargılama, övme, sorgulama, ilişkilendirme, rapor etme, çözümlenme, paylaşma, destekleme, sentez yapma, değer verme.

Duyuşsal Alanda Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- Profesyonel ve etik standartların gerekliliğini **kabul eder.**
- Profesyonel hasta ilişkilerinde gizliliğin gerekliliğini **takdir eder.**
- Bağımsız çalışmak için gönüllü olmaya **değer verir.**
- Sınıfta bütün öğrencileri ve onların becerilerini **ilişkilendirir.**
- Yönetimin kamu sektöründe yüksek düzeyde değişiminden kaynaklanan zorluklarını **takdir eder.**
- Hastalarla iyi bir iletişim kurmak için gönüllülük **sergiler.**
- Kişisel düşünceler ve etik kaygılar arasındaki çelişkili sorunları **çözer.**
- Sınıf içinde öğretmenle ve sınıf arkadaşlarıyla tartışmalara **katılır.**
- Bakıma alınan çocukların iyiliği için sorumluluk **yükler.**
- Etik uygulamalara karşı mesleki bağlılık **sergiler.**

Duyuşsal Alanda Öğrenme Kazanımı Yazma

Aktif Fiiller; Harekete geçme, bağlı kalma, takdir etme, sorma, kabul etme, cevap verme, yardım etme, girişimde bulunma, zorlama, birleştirme, tam olarak uyma, işbirliği yapma, savunma, gösterme, ayırma, tartışma, sergileme, doğruluğunda şüphe etme, benimseme, takip etme, taşıma, başlatma, birleştirme, doğrulama, dinleme, sıraya koyma, organize etme, katılma, uygulama, üye olma, paylaşmak, yargılama, övme, sorgulama, ilişkilendirme, rapor etme, çözümlenme, paylaşma, destekleme, sentez yapma, değer verme.

Psiko-Motor Alanda Öğrenme Kazanımı Yazma

- Beyin ve kaslar arasında işbirliği içeren fiziksel becerileri vurgular.
- Psikomotor alan laboratuvar bilimi, sağlık, sanat, müzik, mühendislik, drama, beden eğitimi alanlarında kullanılmaktadır.

Psiko-motor Alanda Öğrenme Kazanımı Yazma

Aktif Fiiller; Uyarlama, ayarlama, değiştirme, düzenleme, toplama, dengede tutma, bükme, inşa etme, ayarlama, koreografi, birleşme, düzenleme, kohya etme, dizayn etme, dağıtma, keşfetme, gösterme, ayırma, sökme, sergileme, parçalara ayırma, kullanma, tahmin etme, inceleme, gerçekleştirme, tamir etme, bileme, kullanma, ısıtma, idare etme, tanımlama, ölçme, düzeltme, taklit etme, benzeme, karıştırma, işletme, organize etme, yerine getirme, sunma, kaydetme, arıtma, taslağını yapma, tepki gösterme ve kullanma.

Psiko-motor Alanda Örnek Öğrenme Kazanımı İfadeleri;

- Mandibula ve maksillada başarılı **lokal anestezi yapabilir** ve kullanılacak uygun etmenleri **belirtir**.
- En az lokal anestezi **uygulamasını gerçekleştirir** ve performansını eğitimciyle **değerlendirir**.
- En az bir radyografi reçetesi **yazar ve uygular**.
- Fizyolojik fonksiyonu ölçmek için çeşitli fizyolojik **malzemeler kullanır**.
- Kimya laboratuvarında çeşitli **aletleri güvenli ve etkili bir şekilde kullanır**.
- İnfiltrasyon ve bölgesel sinir bloğu anesteziğini başarılı ve minimum risk içerecek şekilde **güvenli uygular**.

Öğrenme Kazanımlarının Yazımında Genel Kurallar

- Öğrenme kazanımlarını yazarken öğrencilerin dersin bitiminde ne yapabileceğini ya da neleri gösterebileceğine odaklanın.
- Öğrenme kazanımlarının programın amaç ve yeterlilikleri, dersin amacıyla ilişkili olmasına dikkat edin.
- Öğrenme kazanımlarını basit ve kesin terimlerle ifade edin.
- Kazanımlar öğrenciler, öğretmenler, işveren ve sınavı hazırlayan merkezce kolayca anlaşılabilir.
- Genelde öğrenme ve kazanımları bir derste temel olan öğrenmeleri belirtir. Bu nedenle çok sayıda yüzeysel öğrenme kazanımları yerine az sayıda ve önemli olan öğrenme kazanımlarını belirleyin.
- Bir ders için 8'den fazla öğrenme kazanımı belirlememeye dikkat edin. Moon'a (2002) göre fazla öğrenme kazanımı yazılmışsa müfredattaki ayrıntılara çok fazla yer verilmiştir. Sınavda hepsinin değerlendirilmesi zor olabilir. Vingham (1999) dersin 5-9 arasında öğrenme kazanımı olmasını önerir.

Öğrenme Kazanımlarının Yazımında Genel Kurallar

- Öğrenme kazanımları basit ve açık dille ifade edin, geçerli ve güvenilir olarak ölçülebilir ve değerlendirilebilir olmasını göz önünde bulundurun.
- Öğrenme kazanımlarını yazarken aktif fiiller kullanın. **”bilmek”, “anlamak”, “takdir etmek”, “öğrenmek”, “aşina olmak”, “maruz kalmak”, “tanımak”, “farkında olmak”** gibi fiiller belirsiz fiillerdir. Bu fiilleri kullanmaktan kaçınin.
- Bunlar öğrencinin süreç sonunda ne yapabildiğine değil, içinde bulunduğu sürece odaklanırlar. Bunların yerine **“çözmek”, “değerlendirmek”, “analiz etmek”, “belirlemek”, “tanımlamak”, “açıklamak”, “göstermek”** gibi öğrencinin edindiği bilgiyi göstermesine yardımcı olacak aktif fiiller kullanın.

Öğrenme Kazanımlarının Yazımında Genel Kurallar

- Her öğrenme kazanımı için tek bir fiil kullanın.
- Karmaşık cümlelerden kaçının. Gerekli durumlarda birden fazla cümle ile açıklama yapabilirsiniz.
- Öğrenme kazanımlarını yazarken başarılabilmesi açısından ayrılan zaman içinde ve kaynaklarla gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine dikkat edin.
- Öğrenme kazanımlarına son halini vermeden eski öğrencilerinize ve meslektaşlarınıza bu kazanımların anlaşılır olup olmadığını, kapsam ve içerik açısından yeterli olup olmadığını sorun.
- Öğrenme kazanımlarını yazarken BLOOM'un taksonomisinde en altta bulunan kategorilerden çok fazla yazmayın. Öğrencilerinizi daha yüksekte bulunan kategorilerde gerçekleştirdikleri öğrenmeleri göstermeleri için zorlayın.
- Öğrenme kazanımlarının yazılmasında; "bu dersin başarıyla tamamlanmasından sonra öğrenciyapabilir." ifadesi kullanılabilir.

Dinlediđiniz için teŝekkürler...